Δεν ειναι το ονειρο μιᾶς καταιγίδας αὐτὸ ποὺ ἀκολουθεῖ τὸν Μπολίβαρ στὴν πόλη· εἶναι λόγια ποὺ πῆρε τὸ ἀφτί του χτὲς βράδυ, ἴσως στὸ μπὰρ τῆς Γκαμπριέλας, αὐτὰ εἶναι ποὺ τοῦ δημιουργοῦν τώρα τὴν ἐντύπωση ὀνείρου. Ἴσως ἦταν, σκέφτεται, κουβέντες τοῦ Ἀλέξις ἢ τοῦ Χοσὲ Λουίς — ποιός ξέρει, εἶναι κι οἱ δυὸ μεγάλοι ἀνακατωσοῦρες. Κι ὅμως· αὐτὴ ἡ ἐντύπωση ὀνείρου δὲν λέει νὰ φύγει. Εἶναι ἡ ἐντύπωση ἑνὸς κόσμου κάποτε γνώριμου, ἀλλὰ τώρα ξεχασμένου, ποὺ τώρα τὸν καλεῖ πέρ' ἀπὸ τὴ θάλασσα.

Τὰ βήματά του περνοῦν τὴν ἑτοιμόρροπη γέφυρα. Πέρα ἀπὸ τὶς ἄδειες παραθαλάσσιες καλύβες. Πέρα ἀπὸ τὰ ἴχνη ποὺ ἔχουν ἀφήσει οἱ θαλάσσιες χελῶνες στὴν ἀμμουδιά. Στὰ πόδια φοράει πέδιλα. Τὰ μάτια του κοιτάζουν μακριά, πέρ' ἀπὸ τὴ λιμνοθάλασσα, ἀλλὰ τὸ βλέμμα του ἐπιστρέφει διαρκῶς στὴν ἀκτή. Ἕνα μπιτόνι ξεβρασμένο στὴν παραλία, γύρω του γυαλίζουν μερικὰ ψόφια ψάρια *ποποτσα*. Ἰσιώνει τὸ καπέλο του καὶ περπατάει στὴν ἄμμο.

Καμιὰ ντουζίνα εἶναι, ὄχι παραπάνω, σκέφτεται. Ἀλλὰ καὶ πάλι. Οὔτε οἱ ζητιάνοι δὲν τ' ἀγγίζουν. Ὑπάρχει μιὰ ἀρρώστια στὰ ποτάμια ποὺ κανεὶς ποτὲ δὲν θὰ τὴν ἐξηγήσει.

Κοιτάζει τὸ λουλακὶ τῆς αὐγῆς. Ψάχνει σημάδια κακοκαιρίας. Κοιτάζει τὰ σύννεφα καὶ τὸν ἄνεμο. Τὸ ὅτι ὁ

ὠκεανὸς ἔχει δική του ἀπόχρωση εἶναι ψέμα ποὺ τὸ λένε οἱ ἄνθρωποι μεταξύ τους. Δὲν θυμᾶται ποιός τό 'χει πεῖ αὐτό. Γιατὶ ἡ θάλασσα ἔχει ὅλα τὰ χρώματα καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο τὰ πάντα εἶναι μέσα της. Αὐτὸ μπορεῖ καὶ νά 'ναι ἀλήθεια, ποιός ξέρει μὲ ὅλ' αὐτὰ ποὺ ἀκούγονται.

Οἱ ἄσπρες πλαστικὲς καρέκλες στὸ καφὲ τῆς Ρόζας γέρνουν, σὰν μεθύστακες ποὺ ἔχουν ἀποκοιμηθεῖ στὸ τραπέζι τους. Σκουντουφλάει σ' ἕνα δίχτυ γεμάτο φουσκωτὲς μπάλες θαλάσσης κρεμασμένο ἀπὸ τὴ σκεπὴ τοῦ *παλάπα*. Γαμῶτο μου, λέει. Ὁ Ἄνχελ δὲν εἶν' ἐκεῖ. Σπρώχνει μιὰ καρέκλα ἔξω ἀπ' τὸ μουσαμὰ καὶ ἀκούει τὴν πλάτη της νὰ τρίζει μόλις κάθεται. Ἀκουμπάει τὰ χέρια στὴν κοιλιά του. Τὰ κοιτάζει. Τὰ χέρια του παραεῖναι μεγάλα· τὸ ἔχει σκεφτεῖ πολλὲς φορές. Ὁ καρπός του χοντρὸς σὰν μπράτσο. Τὸ μπράτσο τὸ ἴδιο, χοντρὸ σὰν μπούτι. Κι ὁ σβέρκος του χοντρός, μονοκόμματος μὲ τοὺς ὤμους. Ἀλλὰ τί περίμενες; Ψαρὰς δὲν εἶναι;

Γυρίζει τὸ κεφάλι καὶ φωνάζει, Ρόζα!

Ἀπὸ κεῖ ποὺ κάθεται βλέπει τὴν ψαρόβαρκα ποὺ θεωρεῖ δική του, μοναχή της, τραβηγμένη στὴν ἄμμο. Τὸ ἄσπρο κύτος της μὲ τὸ ὄνομα *Καμὶλ* ζωγραφισμένο, τιρκουὰζ γράμματα. Ὁ Ἄνχελ δὲν εἶναι οὔτε ἐκεῖ. Βλέπει τὰ φαντάσματα δύο ἀντρῶν, τὸν ἑαυτό του καὶ τὸν Ἄνχελ χτὲς βράδυ, ὅπως κάθονταν στὴν ψαρόβαρκα, δυὸ φεγγαρόλουστα ἀγάλματα ψαράδων νὰ πίνουν μπίρα μὲς στὸ κουβάρι τῶν ἀσώματων φωνῶν, μὲς στὰ καχεκτικὰ φῶτα τῶν μπὰρ τῆς παραλίας.

Ξαναφωνάζει τὴ Ρόζα, ἀκούει τὸν τρελόγερο τὸν Ἀλεξάντερ καὶ τὸ τραγούδι του, ἀκούει τὶς ψιλὲς τρεμάμενες

κορόνες του. Γέρνει μπροστά, τεντώνει τὸ κεφάλι, ὥσπου τὸν βλέπει, κάθεται σ' ἕνα φορητὸ ψυγειάκι πού 'χει χάσει πρὸ πολλοῦ τὸ χρῶμα του. Βλέπει τὰ νύχια του νὰ γυαλίζουν καθὼς μπαλώνει κάτι ταλαιπωρημένα δίχτυα. Κάθε μέρα ὁ Μπολίβαρ προσπαθεῖ νὰ μὴν τὸν ἀκούει. 'Αλλὰ τὸν ἀκούει. 'Επειδὴ τέτοια τραγούδια ξυπνοῦν μέσα του αἰσθήματα ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ ἐξηγήσει. Κάποιες φορὲς κάτι σὰν ἐνοχή, ἄλλες πάλι κάτι σὰν νά 'ταν ζωντανὸς πρὶν ἀπὸ πολὺ καιρό, σὰν νὰ ζοῦσε τὴ ζωὴ κάποιου ἄλλου. Κι ἄντε βγάλε ἄκρη ἀπ' αὐτό.

Λίγη ἄμμος πέφτει στὴν ψάθα. Σκουπίζει μὲ τὸ δάχτυλο τὴ μύτη του. Ρόζα!

Ἡ Παναγία τῆς Γουαδελούπης στὸ πάνω ράφι παρακολουθεῖ τὸν Μπολίβαρ ποὺ μπαίνει σὰν στοιχειὸ γλιστρώντας μέσ' ἀπὸ τὴ χάντρινη κουρτίνα τῆς πόρτας. Ἡ Ρόζα κοιμᾶται στὴν αἰώρα, πάντα κοιμᾶται. Πιάνει τὸ τηλεκοντρὸλ καὶ ἀνάβει τὴν τηλεόραση — δείχνει ἕναν χτεσινοβραδινὸ ἀγώνα.

Ρόζα! ἐπιμένει. Ἔχεις δεῖ τὸν Ἄνχελ;

Ἡ γυναίκα ἀνασηκώνεται ἐνοχλημένη. Ταλαντεύει τὰ πόδια της, πηδάει ἀπ' τὴν αἰώρα καὶ στέκεται ὄρθια στὸ μισοσκόταδο· μαζεύει τὰ μαλλιά της στὸ σβέρκο. Βλέπει μόνο τὰ μάτια της, λὲς κι αὐτὰ τραβᾶνε τὸ λίγο φῶς ποὺ ὑπάρχει ἐκεῖ μέσα. Ὁ Μπολίβαρ ἀνοιγοκλείνει δυὸ φορὲς τὰ βλέφαρά του — καὶ σὲ μιὰ γωνιὰ τοῦ μυαλοῦ του τὴ βλέπει σὰν μάγισσα στὸ σκοτάδι, ὥσπου ἐκείνη τραβάει τὸ μουσαμὰ καὶ τὸ σῶμα της παίρνει μορφὴ καὶ σχῆμα. Τὰ μάτια του ἀκολουθοῦν τὸ φῶς ποὺ πέφτει πάνω στὴ φαρδιά της μπλούζα. Κοιτάζει τὴ μέση της, κοιτάζει τὰ χέρια της, κοιτάζει τὰ μπούτια της. Τὰ μάτια του τὴ ζυ-

γίζουν μὲ τὸν τρόπο ποὺ ἕνας ἄντρας ζυγίζει τὸ κορμὶ μιᾶς γυναίκας.

Δὲν φάνηκε ὁ Ἄνχελ, Ρόζα;

Τὰ μοσχολέμονα, Μπολίβαρ. Τὰ ἔφερες; Ἕνα καφάσι σοῦ εἶπα χτὲς βράδυ νὰ φέρεις.

Ἢ ποὺ ἦρθε ἢ ποὺ δὲν ἦρθε. Ἔχω πολὺ λίγα μοσχολέμονα καὶ θὰ τὰ πάρω μαζί μου στὴ βάρκα.

Κάθε κίνηση τῆς Ρόζας μοιάζει μὲ ἀναστεναγμό. Τὸ κορμί της εἶναι ὁλόκληρο μιὰ θλίψη ὅταν πλησιάζει τὸ ψυγεῖο. Βγάζει ἀπὸ μέσα δύο μπουκάλια μπίρα. Κι ἔχει ἡ κίνηση αὐτὴ ἀπερίγραπτη κούραση, κούραση ποὺ δὲν ταιριάζει σὲ γυναίκα τόσο νέα. Ἀνοίγει καὶ τὰ δύο μπουκάλια χωρὶς νὰ κοιτάζει, τὸ βλέμμα της σκαλώνει σὲ κάποια μακρινὴ σκέψη, πέρα, στὸ βάθος τῆς λιμνοθάλασσας.

Ὁ Μπολίβαρ δὲν τὴν ἀφήνει ἀπὸ τὰ μάτια του. Πίνει μιὰ μεγάλη γουλιά. Ἀπὸ τὴν τηλεόραση ἀκούγεται ἕνα γκόλ. Ὁ Μπολίβαρ βγαίνει μιὰ στιγμούλα, περνάει σκυφτὸς τὴ χάντρινη κουρτίνα. Ξαναμπαίνει σκουπίζοντας τὰ χείλια του μὲ τὴν ἀνάστροφη τοῦ χεριοῦ του.

Δὲν θὰ τὸ πιστέψεις, τῆς λέει. Θυμᾶσαι πέρυσι, πού ’χε πέσει μεγάλο θανατικὸ στὰ ψάρια; Μόλις εἶδα μερικὰ *ποπότσα* ξεβρασμένα ψόφια στὴν παραλία.

Γιὰ μιὰ στιγμὴ ἡ Ρόζα τὸν κοιτάζει καλὰ καλά.

Πέρασε ἕνας τύπος χτὲς τὸ βράδυ καὶ σ’ ἔψαχνε, λέει.

Τί τύπος;

Δὲν ξέρω. Θὰ σοῦ κόψει τ’ ἀφτιά, εἶπε.

Αὐτὸς εἶναι.

Ποιός;

Ἔκανα μιὰ βλακεία. Ἀλλὰ θὰ τὸ διορθώσω τὸ πράγμα, τὸ γρηγορότερο.

Τὴν κοιτάζει, κοιτάζει τὸ δεξί της μάτι ποὺ μισοκλείνει ὅποτε πίνει. Κοιτάζει τὸ δροσερὸ τούβλινο καμαράκι της. Μιὰ αἰώρα, δύο καρέκλες ἀπὸ ξύλο φοινικόδεντρου, ἕνα μικρὸ ψυγεῖο ποὺ βουίζει. Ἀνεπαίσθητη μυρωδιὰ ἰδρώτα. Τὰ ροῦχα της κρέμονται ἀπὸ καρφιὰ στὸν τοῖχο.

Ἁπλώνει τὸ χέρι του ν' ἀγγίξει τὸ δικό της, μὰ ἡ Ρόζα τραβιέται. Τὰ λόγια βγαίνουν ἀπ' τὸ στόμα του χωρὶς νὰ τὰ σκεφτεῖ.

Μιὰ μέρα, Ρόζα, πρέπει νὰ μὲ παντρευτεῖς. Ἕνας ψαρὰς εἶμαι, τὸ ξέρω. Ἀλλὰ θὰ ξεπληρώσω τὶς δόσεις ποὺ χρωστᾶς γιὰ τὴν τηλεόραση. Θὰ σοῦ πάρω ἴσως κι ἕνα τζίπ. Θὰ σοῦ πάρω κι ἕνα ντουλάπι γιὰ τὰ ροῦχα σου. Θὰ σοῦ φέρνω ὅσα μοσχολέμονα τραβάει ἡ ψυχή σου.

Ἡ Ρόζα κοιτάζει τὰ ἡλιοκαμένα πόδια του, τὰ στραπατσαρισμένα πλαστικά του πέδιλα, τὰ χοντρά του δάχτυλα. Ἀπ' τὸ μεγάλο δάχτυλο τοῦ ἀριστεροῦ του ποδιοῦ λείπει τὸ νύχι.

Ὁ Μπολίβαρ μαζεύει τὸ πόδι του ὅταν ἡ Ρόζα γυρίζει καὶ τὸν κοιτάζει.

Ἔχω πολλὲς δουλειές, Μπολίβαρ, λέει ἀναστενάζοντας. Τὰ μοσχολέμονα. Πρέπει νὰ φύγω.

Ἀκοῦν τὸν Ἀλεξάντερ, γελάει μόνος του.

Ὁ Μπολίβαρ γυρνάει τὸ κεφάλι κατὰ τὴν πόρτα κι ὁ γέρος ἀρχίζει ξανὰ τὸ τραγούδι.

Αὐτὸς ὁ βλάκας, λέει. Ποιός ξέρει τί σαχλαμάρες τραγουδάει.

Αὐτὰ τὰ τραγούδια τὰ τραγουδᾶνε στὰ κόκαλα τῶν νεκρῶν, λέει ἡ Ρόζα.

Ὁ Μπολίβαρ μαδάει μιὰ φλούδα σοβὰ ἀπ' τὸν τοῖχο.

Τὸ καλύβι σου γκρεμίζεται, Ρόζα. Κάποια μέρα, ὅπου νά 'ναι, ὁ ἀέρας κι ἡ θάλασσα θὰ σὲ πάρουν καὶ θὰ σὲ σηκώσουν.

Ἡ Ρόζα ἀνασηκώνει τοὺς ὤμους. Αὐτὴ ἡ μέρα δὲν εἶναι σήμερα.

Ἀρτούρο! Ἀφεντικό! Ὁ Μπολίβαρ μπαίνει στὸ γραφεῖο τοῦ Ἀρτούρο ποὺ ἔχει τὴν πρόσοψη πρὸς τὴ θάλασσα. Παίρνει βαθιὰ ἀνάσα. Τὸ δροσερὸ ἀεράκι ἔχει μέσα του τὴ μυρωδιὰ τῆς θάλασσας, τὴν ἀνεπαίσθητη μυρωδιὰ τῆς σήψης. Φωνάζει ξανά, ἰσιώνει τὸ κασκέτο του. Ὁ δέκτης τοῦ ἀσυρμάτου κρώζει βραχνά, μετὰ σβήνει μέσα σὲ παράσιτα. Ὁ Ἀρτούρο θά 'ναι ὅπου εἶναι πάντα, σκέφτεται. Ἢ θὰ κοιμᾶται στὸ καμαράκι μ' ἐκείνη τὴ γυναίκα, ἢ θὰ βλέπει τηλεόραση· ἢ θά 'χει πάει κιόλας στῆς Γκαμπριέλας καὶ θὰ τὰ πίνει, γκρινιάζοντας μ' ὅσους τοῦ ἀδειάζουν τὶς τσέπες.

Βγαίνει στὴν πίσω αὐλὴ καὶ βλέπει τὸν Μικρὸ Ἀρτούρο καθισμένο στὰ σκαλιά. Τὸ ἀγόρι εἶναι ἴδιο ὁ πατέρας του· ἢ ὁ πατέρας του ὅπως ἴσως ἦταν κάποτε. Τὸ βαρὺ μέτωπο δείχνει πῶς θὰ μοιάζει ὅταν μεγαλώσει.

Ποῦ εἶναι τὸ ἀφεντικό; Τὸν θέλω γιὰ κάτι βιαστικό.

Τὸ ἀγόρι κοιτάζει τὸν Μπολίβαρ μὲ βλέμμα κενό. Ἀνασηκώνει τοὺς ὤμους καὶ συνεχίζει νὰ πασπατεύει τὸ κινητό του.

Εἶναι μέσα ἢ ὄχι;

Ἀποπάνω τους ἀνοίγει μιὰ πόρτα, ἕνα κεφάλι ἀναμαλλιασμένο προβάλλει. Ὁ Ἀρτούρο κατεβαίνει ξυπόλυτος τὴν τσιμεντένια σκάλα καὶ ὑποδέχεται τὸν Μπολίβαρ ἀνέκφραστος. Ὁ Μπολίβαρ τὸν κοιτάει μὲ προσοχή.

Ὁ Ἀρτούρο φοράει τὸ ἴδιο γκρὶ γιλέκο, τὸ ἴδιο κόκκινο κοντὸ παντελόνι, τὰ ροῦχα ποὺ φοράει κάθε μέρα. Σίγουρα κοιμᾶται μὲ τὰ ροῦχα, ποὺ τοῦ ’χουν γίνει δεύτερο δέρμα.

Ἔλα δῶ, Χοντρέ, λέει ὁ Ἀρτούρο, θέλω νὰ σοῦ δείξω κάτι.

Ὁ Μπολίβαρ τὸν ἀκολουθεῖ, στέκονται μπροστὰ σ’ ἕνα τζὶπ 4×4, χρῶμα χτυπητό, ἀνάμεσα στὸ πράσινο καὶ στὸ μπλέ.

Τὸ βλέπεις, Χοντρέ; Ὁ Ἀρτούρο δείχνει τὸ τζὶπ μὲ τὸ δάχτυλο.

Γιά πές μου… ποιός θά ’κανε τέτοιο πράγμα;

Ὁ Μπολίβαρ κοιτάζει αὐτὸ ποὺ τοῦ δείχνει τὸ δάχτυλο τοῦ ἀφεντικοῦ του. Σκύβει νὰ δεῖ. Ἀγγίζει μὲ τὸ χέρι του τὴ βαθιὰ χαρακιὰ ἀπὸ κλειδὶ πάνω στὸ ἀμάξωμα. Ἕνα ρίγος ἐνοχῆς διαπερνάει τὸ δέρμα του, κι ἂς ξέρει μὲ σιγουριὰ πὼς δὲν τό ’κανε αὐτός. Ψάχουλεύει στὸ μυαλό του — καὶ βρίσκει μιὰ ὑποψία πὼς τὸ ἔχει κάνει ὁ Ἄνχελ. Ὀρθώνει ξανὰ τοὺς ὤμους κι ἀναστενάζει, ἰσιώνει τὸ καπέλο, τραβάει λίγο ψηλότερα τὸ παντελόνι στὴ μέση του.

Κανένας μεθυσμένος, μπορεῖ. Τί νὰ πῶ; Ἢ κανένας πιτσιρικάς. Ὑπάρχουν πολλοὶ πιτσιρικάδες ποὺ κάνουν χαζομάρες. Γιά πές μου, Ἀρτούρο… Ἀφεντικό… Τὸν ἔχεις δεῖ τὸν Ἄνχελ; Δὲν ἔχει φανεῖ ἀκόμα.

Ὁ Ἀρτούρο γυρνάει στὸν Μπολίβαρ μὲ βλέμμα ἐξεταστικό. Μετὰ κλείνει τὰ μάτια κι ὅταν τὰ ξανανοίγει κοιτάζει μουτρωμένος τὸ τζίπ του.

Δὲν τὸ χωράει ὁ νοῦς μου, Χοντρέ. Τίποτα στὸν κόσμο δὲν μένει καινούργιο γιὰ πάντα. Νόμιζα ὅτι θά ’βγαινες στ’ ἀνοιχτὰ χτές. Ὅτι θὰ γύριζες σήμερα. Γιατί δὲν βγῆκες μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους;

Πάρ᾽ τον τηλέφωνο.

Ποιόν νὰ πάρω;

Τὸν Ἄνχελ.

Γιατί;

Πρέπει νὰ βγῶ στ᾽ ἀνοιχτά, ἀλλὰ χωρὶς τὸν Ἄνχελ δὲν μπορῶ. Δὲν ψαρεύω μὲ κανέναν ἄλλο.

Ὁ Ἀρτούρο ξεφυσάει, κοιτάζει τὴ σταχτιὰ θάλασσα. Μετὰ γυρίζει στὸν ἄντρα ποὺ στέκεται μπρός του.

Ἄκου, Μπολίβαρ. Ἔρχεται μπουρίνι ἀπὸ τὰ βορειοανατολικά. Βγῆκε ἀνακοίνωση. Κοίτα στὴν ἀμμουδιά. Τὶς περισσότερες βάρκες τὶς ἔχουν κιόλας μαζέψει. Κι οἱ ὑπόλοιπες γυρνᾶνε τώρα ποὺ μιλᾶμε.

Ὄχι, Ἀρτούρο, δὲν εἶναι ὅπως τὰ λές. Μόλις εἶδα τρεῖς βάρκες νὰ βγαίνουν στ᾽ ἀνοιχτά. Τὴ βάρκα τοῦ Μέμο κι ἄλλες δύο.

Ναί. Ὁ Μέμο εἶναι παλαβὸς σὰν καὶ τοῦ λόγου σου, Χοντρέ.

Πάρε τὸν Ἄνχελ.

Κοίτα, Μπολίβαρ. Κανεὶς δὲν πρόκειται νὰ σὲ στείλει στὴ θάλασσα.

Πάρ᾽ τον τηλέφωνο.

Γιατί;

Ὁ Μπολίβαρ κάνει μιὰ γκριμάτσα, ξύνει τὸ ἀφτί του.

Κοίτα, μοῦ χρειάζονται στὰ γρήγορα μερικὰ χρήματα.

Γιατί δὲν τὸν παίρνεις ἐσύ;

Ὁ Μπολίβαρ ἀνασηκώνει τοὺς ὤμους του. Δὲν δουλεύει τὸ κινητό μου. Χάλασε. Δὲν ἔχω μονάδες. Ἡ τελευταία μου γυναίκα, ὅταν ἔφυγε καὶ μὲ παράτησε, μοῦ τὸ πῆρε. Νά σοῦ πῶ… ἕνας ψαρὰς εἶμαι.

Ὁ Ἀρτούρο βγάζει τὸ κινητό του ἀπὸ τὴν κωλότσεπη καὶ μισοκλείνοντας τὰ μάτια πληκτρολογεῖ ἕνα νούμερο. Κοιτάζει τὸ τζίπ, μετὰ κουνάει τὸ κεφάλι, κλείνει, πληκτρολογεῖ ἄλλο νούμερο.

Ἔλα, Κοκαλιάρη, γειά. Ἔχω ἐδῶ τὸν Χοντρό — καὶ τρώγεται μὲ τὰ ροῦχα του. Ἔχεις δεῖ τὸν Ἄνχελ; Τὸ τηλέφωνό του δὲν ἀπαντάει. Τράβα νὰ τοῦ χτυπήσεις.

Ὁ Μπολίβαρ παρατηρεῖ τὸν ἄντρα ποὺ μιλάει στὸ τηλέφωνο, παρατηρεῖ τὴν ἀντανάκλαση τῆς εἰκόνας του στὸ γυαλιστερὸ σασὶ τοῦ τζίπ. Ὁ ἄντρας γίνεται ἕνας λεκὲς ποὺ λαμπυρίζει, μιὰ ἀντανάκλαση τῆς βούλησης, τῆς ψυχῆς του ποὺ τὸν τρώει μέσα του. Παρατηρεῖ τὸ πρόσωπο τοῦ Ἀρτούρο, τὸ χρῶμα του ἔχει ἀρχίσει τελευταῖα νὰ σκουραίνει, λὲς καὶ τὸ αἷμα μαζεύεται κάτω ἀπὸ τὸ δέρμα του, αἷμα ποὺ σιγὰ σιγὰ παίρνει τὴν πιὸ σκούρα του ἀπόχρωση. Λὲς καὶ τὸ κρέας του ἔχει ἀρχίσει νὰ ξεκολλάει ἀπὸ τὰ κόκαλα, σκέφτεται. Λὲς κι αὐτὸ γίνεται τὴν ὥρα ποὺ τὸ κοιτᾶς.

Τὸ βλέμμα τοῦ Ἀρτούρο χάνεται στὸ ὑπερπέραν καθὼς ἀκούει, δὲν κοιτάζει οὔτε τὴν παραλία οὔτε τὴ λιμνοθάλασσα, κοιτάζει πιὸ πέρα, πέρα ἀπ᾽ τοὺς σέρφερ κι ἀπ᾽ τοὺς ψαράδες τῆς γαρίδας, πέρα ἀπ᾽ τὸν θαμπὸ μακρινὸ ὁρίζοντα.

Ὁ Ἀρτούρο γνέφει καὶ κλείνει τὸ τηλέφωνο.

Ὁ Ἄνχελ δὲν εἶναι σπίτι, Χοντρέ.

Μπορεῖ ν᾽ ἀρρώστησε, ἢ νὰ πέθανε, ἢ ποιός ξέρει τί. Πρέπει νὰ μοῦ βρεῖς κάποιον, καὶ γρήγορα. Κάποιον καλό.

Θὰ σοῦ βρῶ, Χοντρέ. Ἀλλὰ γιατί δὲν μπορεῖς νὰ βγεῖς, ὅπως βγαίνουν ὅλοι οἱ ἄλλοι; Ὅταν ἦρθες ἐδῶ, σοῦ ᾽δωσα ἕνα καμαράκι, κι ἔβγαινες κάθε πρωὶ καὶ ψάρευες· τώρα

περνᾶς τὶς μέρες σου μπεκροπίνοντας. Δὲν πιστεύεις σὲ τίποτα. Δὲν σὲ νοιάζει τίποτα πέρα ἀπ' τὴν πάρτη σου.

Ἀπὸ ποῦ σοῦ 'ρθε αὐτό; Γιατί τὸ λές;

Βγάλε με ψεύτη.

Ἄκου, Ἀρτούρο, ἀφεντικό. Τί σημασία ἔχει πότε βγαίνω; Ἂν εἶναι ἡ τάδε ἢ ἡ δεῖνα ὥρα; Σύμφωνοι, σήμερα δὲν βγῆκα μὲ τὸ χάραμα ὅπως οἱ ἄλλοι. Ἐγὼ ὅμως κάνω ὅ,τι μ' ἀρέσει. Ξέρω τοὺς καλύτερους ψαρότοπους. Ξανοίγομαι πιὸ μακριὰ ἀπ' ὅλους. Ἐκεῖνοι βγαίνουν τριάντα, σαράντα μίλια. Σὰν μικρὰ παιδιά. Ἐγὼ βγαίνω κι ἑκατὸ μίλια, ἂν χρειαστεῖ. Φτάνω στὰ πέρατα τῆς γῆς. Ἐγὼ δὲν ἔχω ὅρια.

Χοντρέ. Ἔρχεται θύελλα. Δὲν θά 'ναι παῖξε-γέλασε.

Ὁ Μπολίβαρ ἐξετάζει τὸν οὐρανό.

Ἐμένα μοῦ φαίνεται μιὰ χαρά.

Ἀπὸ τὴ βάρκα ὁ Μπολίβαρ βλέπει τὸν Ἀρτούρο νὰ πλησιάζει παρέα μ' ἕναν μακρυμάλλη νεαρό. Τοὺς σκανάρει βιαστικὰ μὲ τὸ βλέμμα, μετὰ κοιτάζει τὴ θάλασσα. Σκύβει ἔξω καὶ φορτώνει στὴ βάρκα μιὰ σακούλα σκουπιδιῶν γεμάτη πάγο. Μὲ τὴν ἄκρη τοῦ ματιοῦ του ἐξετάζει τὸν νεαρό. Φαίνεται στὸ νωθρό του βῆμα, σκέφτεται. Στὰ μπράτσα του ποὺ κρέμονται χαλαρά, στοὺς καρπούς του. Στὸ σκυφτὸ σουλούπι του. Εἶναι μαμούνι ἀπ' τὰ μαγκρόβια, σίγουρα.

Σκύβει ἔξω ἀπ' τὴ βάρκα, φτύνει στὴν ἄμμο.

Ὅταν πλησιάζουν, ὁ Μπολίβαρ καρφώνει τὸ βλέμμα στὸν νεαρὸ μέχρι ἐκεῖνος νὰ κατεβάσει τὰ μάτια.

Μετὰ γυρίζει στὸν Ἀρτούρο. Τί εἶναι αὐτό; ρωτάει.

Σηκώνει τὴ σακούλα, ἀδειάζει τὸν πάγο σ' ἕνα φο-

ρητὸ καταψύκτη σχεδὸν δυὸ μέτρα μακρύ, στὴ μέση τῆς βάρκας.

Ὁ καινούργιος σου βοηθός, Χοντρέ. Χέκτορ, πὲς γειά.

Ὁ Μπολίβαρ κάνει τὸ γύρο τοῦ καταψύκτη, στέκεται στὴν πρύμνη, κοιτάει τὸν Ἀρτούρο.

Βρές μου ἄλλον, ἀφεντικό. Αὐτὸ τὸ παιδαρέλι δὲν ξέρει ἀπὸ ψάρεμα.

Γυρίζει, παρακολουθεῖ τὸ χαμόγελο τοῦ νεαροῦ νὰ σβήνει, τὴ γλώσσα του νὰ δένεται κόμπος, τὸ φόβο νὰ φωτίζει τὰ μάτια του καὶ νὰ κυλάει στὸ κορμί του. Ὁ μικρὸς στέκεται καὶ δὲν ξέρει τί νὰ κάνει τὰ χέρια του.

Ὁ Μπολίβαρ κουβαριάζει τὴν ἄδεια σακούλα καὶ τὴν πετάει στὴν ἄμμο.

Μὲ τὸ μαλακό, Χοντρέ, λέει ὁ Ἀρτούρο. Ὁ Χέκτορ τὴν ξέρει τὴ δουλειά, ἔχει πείρα μπόλικη. Ἔ, Χέκτορ;

Πιάνει τὸ μπράτσο τοῦ πιτσιρικᾶ, τὸ σφίγγει.

Ὁ Χέκτορ παλεύει νὰ ξαναβρεῖ τὴ μιλιά του.

Δού... δούλεψα πέρυσι στὴ λιμνοθάλασσα, μὲ τὴ βάρκα τοῦ πατέρα μου. Ἐγὼ εἶχα ἀναλάβει τὴ μηχανή. Μπρὸς-πίσω σ' ὅλα... Νά σοῦ πῶ, δὲν καίγομαι κιόλας γιὰ τὴ δουλειά.

Ὁ Ἀρτούρο τοῦ τραβάει ἀπότομα τὸ μπράτσο.

Καλά, λέει ὁ Χέκτορ. Πόσα δίνει;

Ὁ Ἀρτούρο γνέφει στὸν νεαρό, χαμογελάει.

Ὁ πατέρας του εἶναι ξάδερφος τοῦ Ἐρνέστο ποὺ ψαρεύει μαζὶ μὲ τὸν ἀδερφό μου. Τώρα δὰ τὸν βρῆκα στὴν παραλία. Θά 'χεις σίγουρα ἕνα ζευγάρι γάντια νὰ τοῦ δανείσεις.

Ὁ Μπολίβαρ κάνει γιὰ μιὰ στιγμὴ πὼς τὸ σκέφτεται· στὴν πραγματικότητα κοιτάζει ἁπλὰ τὸ λόφο πίσω

ἀπ' τὴν πόλη, βλέπει τὴ ζούγκλα ποὺ τὸν καλύπτει. Δὲν τό 'χε παρατηρήσει ὡς τώρα. 'Ορθώνεται σὰν κύμα μεγάλο, ἀκινητοποιημένο, ραμμένο μὲ τὶς κλωστὲς τῆς φύσης. Ξαναπερνάει λέξη λέξη αὐτὴ τὴ σκέψη ἀπ' τὸ μυαλό του, τὴ βρίσκει περίεργη, μετὰ φαντάζεται τὸν ἑαυτό του στὸ κρεβάτι μὲ τὴ Ρόζα. Φαντάζεται νὰ τὴν ἔχει μαζί του στὴ βάρκα, στὸν καταψύκτη, εἶναι ἀρκετὰ μεγάλος γιὰ δύο ἄτομα, θὰ χωροῦσαν ἴσα ἴσα. Βάζοντας κατὰ μέρος τὴν ψαρίλα, θά 'ταν τὸ καλύτερο πήδημα.

'Ο Μπολίβαρ σταυρώνει τὰ χέρια του, κοιτάζει τὸν νεαρό.

Τὸ ψάρεμα στὴ λιμνοθάλασσα δὲν εἶναι ψάρεμα, λέει.

'Ο Χέκτορ ἀνασηκώνει τοὺς ὤμους, ξεφεύγει ἀπ' τὸ χέρι τοῦ 'Αρτούρο, κάνει νὰ φύγει.

Ἔχω κι ἄλλες δουλειές, λέει.

'Ο Μπολίβαρ κοιτάζει τὴ θάλασσα, γλάροι κόβουνε βόλτες πάνω ἀπὸ δύο βάρκες ποὺ γυρίζουν. Κατεβάζει τὸ βλέμμα καὶ βλέπει τὰ δύο του ἀφτιὰ κομμένα καὶ πεταμένα στὴν ἄμμο. Γυρίζει στὸν 'Αρτούρο, πού 'χει ξαναπιάσει τὸν νεαρὸ ἀπ' τὸν ἀγκώνα.

'Εντάξει, ἀφεντικό, λέει. Μόνο γι' αὐτὴ τὴ φορά. 'Επειδὴ βιάζομαι νὰ φύγω. Θὰ τοῦ δώσω τριάντα.

Σαράντα, Χοντρέ, λέει ὁ 'Αρτούρο. Σαράντα.

'Ο Μπολίβαρ σκύβει, πιάνει δύο ἄδεια μπιτόνια πετρελαίου καὶ τ' ἀκουμπάει στ' ἁπλωμένα χέρια τοῦ Χέκτορ.

Πάρ' τα καὶ τράβα στὴ δεξαμενὴ τοῦ ἀφεντικοῦ νὰ τὰ γεμίσεις, τοῦ λέει. Καὶ φέρε μου κι ἄλλα ἕξι.

Λοιπόν, Χοντρέ, λέει ὁ 'Αρτούρο. Μόλις πέτυχα τὸν Ντάνιελ Πάζ. Καὶ μοῦ 'πε ὅτι κάτι ἔγινε μ' ἐσᾶς τοὺς δύο χτὲς βράδυ.

Ποιούς δύο;

Μ' ἐσένα καὶ τὸν Ἄνχελ.

Τί ἐννοεῖς;

Μοῦ 'πε ὅτι κάτι ἔγινε.

Τίποτα δὲν ἔγινε.

Κάτι ἔγινε.

Ὄχι. Πίναμε στῆς Ρόζας, καὶ μετὰ στῆς Γκαμπριέλας, καὶ μετὰ πίναμε στὴ βάρκα, καὶ μετὰ πῆγα σπίτι· μπορεῖ νὰ συνέχισε νὰ πίνει. Ποιός ξέρει μὲ δαῦτον.

Τότε, ποῦ εἶναι;

Πῆγε στὴ μάνα του, Ἀρτούρο. Ξεχάστηκε. Τὸν πιάσανε ξανὰ ἐπειδὴ κατέβασε τὸ βρακί του κι ἔβγαλε τὴ σφυρίχτρα του καὶ τὴν ἔδειξε σ' ἐκείνη τὴν μπατσίνα καὶ τῆς εἶπε νὰ τὴ σφυρίξει. Ποῦ νὰ ξέρω, Ἀρτούρο; Ἕνας ψαρὰς εἶμαι.

Φοράει γάντια στὰ χέρια, περπατάει μὲ τὸ κεφάλι σκυφτό. Κατεβαίνει τὸ δρόμο τῆς παραλίας περνώντας κάτω ἀπ' τὰ φοινικόδεντρα. Τὸ μαρσάρισμα ἑνὸς φορτηγοῦ μπαίνει σὰν μουτζούρα στὶς σκέψεις του. Μιὰ μορφὴ γνώριμη προβάλλει ἐμπρός του, μουρμουρίζει ἕνα γειά, προσπερνάει. Εἶναι ὁ Ντάνιελ Πάζ, ἀλλὰ ὁ Μπολίβαρ δὲν σηκώνει τὸ βλέμμα νὰ τὸν κοιτάξει. Σκέφτεται τὸν ἄντρα ποὺ τὸν ψάχνει. Σκέφτεται τ' ἀφτιά του. Ρίχνει μιὰ ματιὰ πάνω ἀπ' τὶς κορυφὲς τῶν δέντρων, πέρα ἀπ' τὴ λιμνοθάλασσα. Μπορεῖ νά 'ναι ἀλήθεια, σκέφτεται. Μπορεῖ νά 'ρχεται θύελλα. Ἀλλὰ δὲν μοιάζει πολὺ ζόρικη.

Ὁ Μπολίβαρ περπατάει πρὸς τὴ βάρκα μὲ δυὸ κουβάδες στὰ χέρια, δυὸ κουβάδες γεμάτους σαρδέλες γιὰ δόλωμα.

Τὸ βλέμμα του εἶναι καρφωμένο στὸν Χέκτορ. Ὁ μικρός, ἀκουμπισμένος στὴ βάρκα, μιλάει στὸ τηλέφωνό του· τὸ ἕνα χέρι χαλαρό, τὸ μικρὸ στόμα γελαστό.

Κάποιο μαμούνι εἶναι, σκέφτεται ὁ Μπολίβαρ. Σίγουρα πράματα.

Ὁ Χέκτορ τὸν κοιτάει γιὰ μιὰ στιγμή, μετὰ κλείνει τὸ τηλέφωνο, ξεροβήχει.

Ἄκου, Μπολίβαρ. Δὲν θά ᾽ρθω μαζί σου. Ὁ Ντάνιελ Πὰζ εἶπε ὅτι ἔρχεται θύελλα.

Ὁ Μπολίβαρ γελάει. Τί εἶπες;

Ὁ Χέκτορ γελάει, μὰ τὸ γέλιο του δὲν ἀνεβαίνει ὡς τὰ μάτια του. Μετὰ τὸ στόμα του σφίγγεται. Παραμερίζει τὰ μαλλιὰ ποὺ τοῦ ᾽πεφταν στὰ μάτια, καρφώνει τὸν Μπολίβαρ μὲ τὸ βλέμμα· τὸ κορμί του ἰσιώνει, ξεχνάει τὴ νωθρή του στάση.

Ὁ Μπολίβαρ σηκώνει τὰ μπράτσα καὶ τὰ σταυρώνει στὸ στῆθος, στέκεται ἀντιμέτωπος μὲ τὸν μικρὸ κορδωμένος, ἀνυποχώρητος. Τὸ σαγόνι τοῦ Χέκτορ σφίγγεται στιγμιαῖα, μετὰ μαλακώνει. Ἀνοίγει τὸ στόμα νὰ μιλήσει, μὰ δὲν μπορεῖ νὰ κοιτάξει τὸν Μπολίβαρ κατάματα, τὸ βλέμμα του χαμηλώνει, πέφτει πρῶτα σ᾽ ἕνα ὄνομα, σ᾽ ἕνα ξεθωριασμένο τατουὰζ στὸ μπράτσο τοῦ Μπολίβαρ· κι ὕστερα σ᾽ ἕναν ζητιάνο ποὺ περπατάει σκυφτὸς μὲ τὸ μπαστούνι του, πέρα στὸ βάθος τῆς παραλίας. Ὅταν καταφέρνει νὰ μιλήσει, ἔχει τὰ μάτια καρφωμένα στὸ χῶμα.

Κοίτα, λέει. Καὶ νά ᾽θελα, δὲν μπορῶ νά ᾽ρθω μαζί σου. Ἔχω ἀγώνα ἀργότερα. Καὶ ραντεβοὺ μὲ τὴν κοπέλα μου μετά.

Ὁ Μπολίβαρ ξεσταυρώνει τὰ χέρια. Βγάζει τὸ ἀριστερό του πέδιλο, σκύβει καὶ τινάζει τὴν ἄμμο ἀπ᾽ τὴν

πατούσα του, ξαναφοράει τὸ πέδιλο. Πιάνει τὸ βλέμμα τοῦ Χέκτορ στὸ δίχως νύχι δάχτυλο τοῦ ποδιοῦ του. Τὸν πλησιάζει ἕνα βῆμα, τὰ μάτια του εἶναι καρφωμένα στ' ἀφτιὰ τοῦ νεαροῦ.

Πόσα εἴπαμε ὅτι θὰ σοῦ δώσω;

Σαράντα.

Θὰ σοῦ δώσω ἑξήντα.

Τὸ στόμα τοῦ Χέκτορ ἀνοίγει, ἡ γλώσσα του κουνιέται, ἀλλὰ ἦχος δὲν βγαίνει. Χώνει τὰ χέρια στὶς τσέπες. Βγάζει τὸ κινητό. Μισογυρίζει, κάνει πὼς πληκτρολογεῖ.

Μετὰ λέει: Σοῦ 'χει στρίψει, Μπολίβαρ.

Δὲν μοῦ λές, Χέκτορ, τί εἶναι ἡ θύελλα; Λίγο ἀεράκι, αὐτὸ μόνο. Καὶ κύματα λίγο πιὸ ταραγμένα. Οἱ ἀληθινοὶ ψαράδες εἶναι μαθημένοι σὲ τέτοια πράγματα. Δὲν μοῦ 'χει τύχει ἀκόμα μπουρίνι ποὺ νὰ μὴν μπορῶ νὰ τὸ κάνω ζάφτι. Θὰ πᾶμε στὸ τσάκα τσάκα, καὶ θὰ γυρίσουμε στὸ τσάκα τσάκα. Χωρὶς πρόβλημα. Τὴ βλέπεις αὐτὴ τὴ βάρκα; Εἶναι ἡ καλύτερη ἀπ' ὅλες ἐδῶ πέρα. Μίλησα μὲ τὸ ἀφεντικό. Ἀκούει τὸ δελτίο στὸν ἀσύρματο. Ὅ,τι κι ἂν εἶναι αὐτὸ ποὺ ἔρχεται, εἶπε, θὰ κόψει γρήγορα. Μὴ φοβᾶσαι, λοιπόν.

Τὸ βλέμμα τοῦ Χέκτορ πεταρίζει, κάποιοι περπατᾶνε στὴν ἀμμουδιά.

Ὁ Μπολίβαρ γυρίζει, βλέπει τὸν Ντάνιελ Πὰζ καὶ τὸν Ἀρτούρο. Τὸ ἀφεντικὸ τὸν κοιτάει. Κάτι ἔχει πεῖ στὸν Πὰζ κι ὁ Πὰζ γελάει. Μὰ τὸ ἀφεντικὸ κοιτάει αὐτόν, τὸν Μπολίβαρ.

Ὁ Μπολίβαρ κάνει ἕνα βῆμα πρὸς τὸν Χέκτορ.

Κοίτα, λέει. Ὅ,τι βγάλω, θὰ πάρεις τὰ μισά. Ἔτσι κάνω μὲ τὸν Ἄνχελ. Καλύτερα δὲν θὰ βρεῖς.

Τὸ βλέμμα τοῦ Χέκτορ πηγαίνει στοὺς δύο ἄντρες, μετὰ στὴ βάρκα, μετὰ γυρίζει πρὸς τὸ βάθος τῆς θάλασσας· ἐκεῖ ὅπου τὸ φῶς τῆς μέρας γίνεται ἕνα μὲ τὸν ὁρίζοντα.

Ὁ Μπολίβαρ παρατηρεῖ τὸ βλέμμα τοῦ νεαροῦ νὰ ὑποχωρεῖ, τοὺς ὤμους του νὰ χαλαρώνουν, τὰ χέρια του νὰ σαλεύουν νευρικὰ μέσα στὶς τσέπες του.

Τὰ μισὰ δικά σου, ψιθυρίζει ὁ Μπολίβαρ.

Χοντρέ! φωνάζει ὁ Ἀρτούρο.

Ὁ Μπολίβαρ γυρίζει, μιλάει γρήγορα.

Ὅλα καλά, ἀφεντικό. Ὅταν γυρίσουμε, θὰ κάνουμε ἄγριο γλέντι· μέρες ὁλόκληρες θὰ τὸ γιορτάζουμε. Καλὰ δὲν τὰ λέω, Χέκτορ;

Ὁ Ἀρτούρο στέκεται, κοιτάζει τὴ βάρκα. Κοιτάζει τὴ θάλασσα. Μετὰ κοιτάζει τὸν Χέκτορ καὶ χαμογελάει.

Ἐκεῖνος ὁ τύπος ποὺ μοῦ ’λεγες, Χοντρέ. Αὐτὸς ποὺ ξεφορτώνεται ἀπόβλητα ἐργοστασίων. Ἕνας φίλος τοῦ ἀδερφοῦ μου ἔχει ἕνα ντεπόζιτο χαλασμένη μελάσα καὶ θέλει νὰ τὸ ξεφορτωθεῖ.

Εἶναι πιὰ τὰ δυό του χέρια καὶ τὰ δυό του μάτια· καὶ τὰ χέρια καὶ τὰ μάτια του εἶναι ἡ θάλασσα ἡ ἴδια. Ἡ βάρκα ἀνοίγει δρόμο μέσα στὰ κύματα τοῦ ὠκεανοῦ. Τὴν ἔβγαλε ἀπ’ τὴ λιμνοθάλασσα, γλίστρησε ἀνάμεσα στὴν ἀκτὴ καὶ στὶς ρηχιάδες. Πέρασε τὶς ἀμμουδερὲς ξέρες μὲ τὰ κουρνιασμένα θαλασσοπούλια. Καὶ τὴν ἔστριψε ὄρτσα στὸν ἄνεμο. Ὄρτσα στὴν ἀχνὴ θολούρα τῆς ἀνοιχτῆς θάλασσας. Βγάζει ἕνα στριμμένο τσιγαριλίκι κι ἕναν κίτρινο ἀναπτήρα ἀπ’ τὴν τσέπη του. Φυσώντας τὸν καπνὸ σκέφτεται τὴ Ρόζα. Τὴν ἄλλη φορὰ δὲν θὰ τὰ ξεχάσεις τὰ μοσχολέμονα.

Κοιτάζει τὴν ἀκατάπαυστη κίνηση τοῦ νεροῦ, ποὺ δὲν ξεκινάει ἀπὸ πουθενά. Κοιτάζει τὸν Χέκτορ γερμένο στὴν κουπαστή· τὸν βλέπει ποὺ φτύνει κόντρα στὸν ἀέρα, βλέπει τὸ σάλιο του ποὺ τινάζεται σὰν μαμούνι. Ὁ Μπολίβαρ τὸ νιώθει σχεδὸν κάτω ἀπὸ τὸ δέρμα του, σὰν κάτι νὰ τὸν τρώει, σὰν φαγούρα ἀνεπαίσθητη, σὰν μιὰ ἀντιπάθεια ὅλο καὶ πιὸ βαθιὰ γιὰ τὸν πιτσιρικά. Καὶ τώρα προσέχει τὸ σχέδιο στὴν πλάτη τοῦ φούτερ του — μιὰ νεκροκεφαλὴ μὲ δύο σταυρωτὰ κόκαλα.

Ὁ Ἀρτούρο θὰ κατουριέται ἀπ᾽ τὰ γέλια τώρα, σκέφτεται. Σίγουρα πράματα.

Ρίχνει μιὰ ματιὰ στὴν ἀποτυχημένη προσπάθεια τοῦ Χέκτορ ν᾽ ἀφήσει γένια. Κι ὕστερα ἀνοίγει τὸ στόμα καὶ βρυχιέται σὰν πειρατής.

Ὁ Χέκτορ γυρίζει ξαφνιασμένος, καρφώνεται στὸ πλατὺ ξεδοντιάρικο χαμόγελο τοῦ Μπολίβαρ.

Στὰ δεκατέσσερα μίλια —τόσα δείχνει τὸ GPS— διασταυρώνονται μὲ δυὸ βάρκες ποὺ γυρίζουν στὴν ἀκτή. Τὴ μία τὴν ξέρει, εἶναι τοῦ Ὀβίδιο, ἄσπρη μὲ μιὰ κίτρινη ρίγα. Ὁ Ὀβίδιο ὄρθιος, μὲ τὸ ἕνα πόδι στὴν κουπαστή, φέρνει τὸν ἀντίχειρα καὶ τὸ δείκτη στὸ στόμα καὶ σφυρίζει δυνατά. Μετὰ ὁ Ὀβίδιο κάτι φωνάζει, τὰ λόγια του δὲν ἀκούγονται καθαρά, μὰ ὁ Μπολίβαρ κοιτάζει ἴσια μπροστά, σὰν νὰ μὴν τὸν εἶδε. Ὁ Χέκτορ γυρίζει τὸ κεφάλι, σηκώνει τὸ χέρι, χαιρετάει, μέχρι ποὺ ὁ Μπολίβαρ βουτάει μιὰ σαρδέλα ἀπ᾽ τὸν κουβὰ μὲ τὰ δολώματα καὶ τοῦ τὴν πετάει.

Κουμαντάρει τὴ βάρκα μὲ μάτια μισόκλειστα, νὰ μὴν τὸν παίρνουν οἱ πιτσιλιὲς κι οἱ ἀφροὶ τῶν κυμάτων. Τὸ ἕνα

του μάτι καρφωμένο στὸ GPS, μὲ τὸν ἀντίχειρα καθαρίζει τὸ γυαλί. Αὐτὸ γυρεύει. Τὸν ἀνοιχτὸ ὠκεανό. Τὴ γεύση τῆς ἁρμύρας στὰ χείλια του. Τὸ χρόνο ποὺ σβήνει ὅσο ἡ λεπτὴ σὰν τρίχα ἀκτογραμμὴ ἀρχίζει νὰ χάνεται. Προσπαθεῖ νὰ διαβάσει τὴ θάλασσα, ἀλλὰ τὸ βλέμμα του πέφτει συνέχεια στὸν Χέκτορ. Ποὺ γραπωμένος στὴν κουπαστὴ ἀγωνίζεται νὰ πιάσει σῆμα στὸ κινητό του. Ὅταν ὁ πιτσιρικὰς τὸν ρωτάει πόσο θὰ ξανοιχτοῦν ἀκόμα, ὁ Μπολίβαρ φέρνει τὸ χέρι του χωνὶ στ᾽ ἀφτί του κι ἀνασηκώνει τοὺς ὤμους. Βλέπει τὸν μικρὸ νὰ γυρίζει ἀπ᾽ τὴν ἄλλη. Βλέπει τὴν ἀλογοουρά του νὰ τινάζεται στὸν ἀέρα, τὰ μαλλιά του ν᾽ ἀνεμίζουν ἀπὸ δῶ κι ἀπὸ κεῖ· βλέπει τὸν Χέκτορ νὰ τὰ μαζεύει ξανά. Ὁ Μπολίβαρ βγάζει τὸ κασκέτο του, φοράει ἕνα μάλλινο σκουφί, κρεμάει τὸ κασκέτο σ᾽ ἕνα γάντζο κάτω ἀπ᾽ τὸ κάθισμα.

Ὅταν ὁ Χέκτορ γυρίζει καὶ τὸν ρωτάει δεύτερη φορά, ὁ Μπολίβαρ τὸν κοιτάζει κατάματα ἀνασηκώνοντας καὶ πάλι τοὺς ὤμους. Διακρίνει τότε στὰ μάτια τοῦ Χέκτορ μιὰ σπίθα, μιὰ ἀστραπιαία λάμψη θυμοῦ. Ὁ Μπολίβαρ ἀποστρέφει τὸ βλέμμα, ἀλλὰ σηκώνει δύο λεκιασμένα ἀπ᾽ τὸ ταμπάκο δάχτυλα.

Δύο ὧρες ἀκόμα, λέει.

Στὶς πέντε καὶ τέταρτο ὁ Μπολίβαρ σβήνει τὴ μηχανή.

Ὁ κόσμος βουλιάζει σὲ μιὰ ἀχανὴ σιωπή. Ἀκούγεται μόνο ὁ ἦχος τῆς θάλασσας ποὺ κουβαλάει τὸ ἀεράκι στὴν πλάτη της. Ἀκουμπάει τὸν ἀγκώνα στὸ ἀριστερό του γόνατο καὶ τινάζει τὸ χέρι μὲ τὸ ὁποῖο κρατοῦσε τὸ δοιάκι, νὰ ξεμουδιάσει. Ὕστερα βγάζει ἄλλο ἕνα τσιγαριλίκι.

Ὁ Χέκτορ γυρίζει καὶ τὸν κοιτάζει περιμένοντας.

Ὁ Μπολίβαρ ρουφάει μιὰ τζούρα, βγάζει κάτω ἀπ' τὸ κάθισμα ἕνα ζευγάρι γκρίζα λαστιχένια γάντια. Τὰ πετάει στὸν Χέκτορ καὶ φυσάει τὸν καπνό.

Ὁ Χέκτορ κοιτάει τὰ χέρια του, ποὺ πλέουν μέσα στὰ γάντια.

Ὁ ἥλιος πέφτει πέρα ἀπὸ τὴ θάλασσα.

Τώρα ἀρχίζουμε, λέει ὁ Μπολίβαρ.

Χαραγὲς στὸν οὐρανὸ τὸ φῶς ποὺ ἀργοσβήνει. Τὸ μισοσκόταδο τυλίγει τὶς φιγοῦρες τῶν δυὸ ἀντρῶν ποὺ δολώνουν τ' ἀγκίστρια τους. Ὁ Χέκτορ ἀμολάει μὲ μεγάλες χεριὲς τὴν πετονιά, ὅσο ὁ Μπολίβαρ στρίβει ἀργὰ κύκλο τὴ βάρκα. Βλέπει τὶς σημαδοῦρες τους, πλαστικὰ μπουκάλια ἀπὸ χλωρίνη, νὰ γίνονται μικροὶ λεκέδες, ἀχνὲς σαλοῦφες ποὺ τὶς καταπίνει τὸ κύμα. Περιμένει τὸ ξεψύχισμα τοῦ φωτός, τὴ στιγμὴ ποὺ θὰ γίνει ἕνα μὲ τὸ σκοτάδι. Μισοκλείνει τὰ μάτια καὶ προσπαθεῖ νὰ τὸ δεῖ. Ἔχει βάλει στοίχημα μὲ τὸν Ἄνχελ, κάποια μέρα θὰ τὰ καταφέρω, θὰ τὸ δῶ, εἶναι σίγουρο· θὰ τὸ δῶ ἀκριβῶς τὴ στιγμὴ ποὺ θὰ συμβαίνει. Τὸ φαντάζεται αὐτὸ τὸ ξεψύχισμα, φαντάζεται τὸν ἦχο του — θά 'ναι σὰν πνιγμένη ἀνάσα, ἢ σὰν φούσκα ποὺ σκάει. Σβήνει τὴ μηχανὴ κι ἀφουγκράζεται τὸν κόσμο σὰν νά 'ρθε ἀντιμέτωπος μὲ ξαφνικὴ μοναξιά.

Ὁ Μπολίβαρ πετάει τὸ ἀποτσίγαρο πάνω ἀπ' τὴν κουπαστή, σηκώνει τὸ βλέμμα νὰ δεῖ τὸ γεμάτο φεγγάρι ποὺ τὸ κρύβουν τὰ σύννεφα. Πιάνει τὴ λάμπα, αὐτὴ μὲ τὴν μπαταρία, καὶ τὴν ἀνάβει. Μετὰ στερεώνει ἕναν πλαστικὸ φακὸ πάνω ἀπ' τὸ σκουφί του. Χωρὶς λέξη τρῶνε ψωμί,

λίγα συκωτάκια τηγανιὰ μὲ κρεμμύδια. Ὁ Μπολίβαρ νοστιμεύει τὸ φαΐ του μὲ μιὰ γουλιὰ θαλασσινὸ νερό.

Στὸ φῶς τῆς λάμπας μελετάει τὸν Χέκτορ. Ὁ νεαρὸς τρώει μὲ μικρὲς μπουκιές, σκυφτὸς στὸ πιάτο του. Μὲ τὸ στόμα μισάνοιχτο. Τὸ σαγόνι του κρυμμένο ἀπὸ τὸ κρεμασμένο κάτω χείλι. Ὁ Μπολίβαρ γέρνει νὰ δεῖ καλύτερα, αὐτὸ δὲν τὸ εἶχε προσέξει. Τὸ μακρὺ πρόσωπο καὶ τὸ μικρό, χωστὸ σαγόνι. Καὶ πῶς κάνουν τὸ πρόσωπο τοῦ πιτσιρικᾶ νὰ μοιάζει κάπως ξαφνιασμένο.

Ὁ Χέκτορ ἁπλώνει νὰ πάρει ἕνα στριφτὸ ἀπὸ τὸ γύρισμα τοῦ σκούφου τοῦ Μπολίβαρ.

Ὁ Μπολίβαρ τραβιέται. Ρωτᾶμε πρῶτα, λέει.

Κι ὁ Χέκτορ λέει: Μοῦ δίνεις σὲ παρακαλῶ ἕνα τσιγάρο, Χοντρέ;

Ὁ Μπολίβαρ ζαρώνει τὰ φρύδια, γέρνει μπροστά.

Τί εἶπες;

Ὁ Χέκτορ λέει: *Σὲ παρακαλῶ*, μοῦ δίνεις ἕνα τσιγάρο;

Δὲν εἶπες αὐτό.

Ὁ Μπολίβαρ τυφλώνει τὸν μικρὸ μὲ τὸ φακό του, βλέπει τ' ἀπορημένα μάτια του, βλέπει τὴ λάμψη μιᾶς ἀβέβαιης σκέψης νὰ περνάει φευγαλέα ἀπ' τὸ πρόσωπό του.

Αὐτὸ εἶπα, λέει ὁ Χέκτορ.

Κάπως μὲ εἶπες.

Ὁ Χέκτορ ξεροκαταπίνει, κατεβάζει τὸ βλέμμα. Πιέζει τὴ μύτη τοῦ ποδιοῦ του στὸ ξύλο τοῦ κύτους. Στὸ τέλος κοιτάει ξανὰ τὸν Μπολίβαρ.

Ἔτσι δὲν σὲ λέει ὁ Ἀρτούρο; Χοντρό;

Ὁ Μπολίβαρ καρφώνει τὸν Χέκτορ μ' ἕνα ἐπικριτικὸ βλέμμα ποὺ πάει χαμένο στὸ σκοτάδι. Ὁ Χέκτορ σηκώνει τὸ χέρι καὶ τὸ βάζει ἀργὰ στὴν τσέπη.

Σ' ἀρέσει ἡ σοκολάτα; ρωτάει.